

Het Participatiefonds uit de bocht

Op 25 oktober 1995 is het Participatiefonds opgericht. Doelstelling van het Participatiefonds is het voorkomen van werkloosheid in het onderwijs en het beperken van wachtgeldkosten. De activiteiten van het Participatiefonds vallen in twee hoofdcategorieën uiteen, de instroombeperkende maatregelen en de uitstroombevorderende maatregelen. Tot de eerste categorie behoort o.a. de (in)fameuze instroomtoets, inmiddels wel bekend bij alle schoolbesturen.

door Sherida Jurg-Smith

Aanvankelijk waren alle werkgevers in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs en volwasseneneducatie en de onderwijsverzorging verplicht aangesloten. In 1998 trad de sector Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie en de sector Landbouw natuur en voedselkwaliteit* (de agrarische scholen) uit het fonds en thans worden er voorbereidingen getroffen voor een terugtreding van het voortgezet onderwijs uit het Participatiefonds. Sinds het voorjaar van 2001 ligt bij de Tweede Kamer het wetsvoorstel van de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met decentralisatie van de vervangingsuitgaven en van de bovenwettelijke wachtgelduitgaven. Minister Van der Hoeven van OCW wil ook de wettelijke wachtgelduitgaven in het voortgezet onderwijs decentraliseren. Zij heeft daartoe op 18 november 2003 een brief aan de Tweede Kamer geschreven waarin zij haar plannen hierover uiteenzet en waarin zij ingaat op het overleg dat zij met de sociale partners heeft gevoerd. Ook het bestuur van het Participatiefonds laat zich niet onbetuigd. Zij heeft laten onderzoeken hoe de financiering van de vervangings- en werkloosheidskosten in het voortgezet onderwijs aan de eisen van de huidige tijd kan worden aangepast (het rapport 'Modulaire stelsels voor het Vervangingsfonds en het Participatiefonds'). Voor de aanstaande zomervakantie zal het bestuur besluiten of tot invoering van die modulaire stelsels zal worden overgegaan. Ook het primair onderwijs wordt niet vergeten, komend najaar vindt er een onderzoek plaats naar de mogelijkheden van modulaire stelsels in het primair onderwijs.

Een dag na de brief van de minister (19 november 2003), deed de Raad van State uitspraak in een zaak waarin het Participatiefonds eveneens een rol speelde. Een onderwijsbegeleidingsdienst diende in 2001 een verzoek bij het Participatiefonds in om de uitkeringskosten, voortvloeiend uit de beëindiging van een tijdelijk dienstverband van een personeelslid, voor zijn rekening te nemen. Conform artikel 8.1 van het Reglement Participatiefonds voor de schoolbegeleidingsdiensten voor het schooljaar 2000-2001 (het Reglement) kan opheffing van de betrekking, omdat het anders onmogelijk wordt om de verlangde taken uit te voeren, een grond zijn voor toewijzing van een vergoedingsverzoek. Kwalitatieve fricties doen zich voor indien de onmogelijkheid is onderbouwd en het natuurlijk verloop en andere ontslagen geen oplossing bieden.

Ter onderbouwing van het verzoek voegde het bestuur documenten bij die inzicht gaven in de onderwijskundige redenen die ten grondslag lagen aan het ontslag en verder alle bescheiden waarmee aangetoond werd dat er via verschuivingen binnen het personeelsbestand geen mogelijkheden waren om het ontslag van betrokkene te voorkomen. Ook was voldaan aan de eis om de formatieruimte in te zetten die ontstond door natuurlijk verloop of andere ontslagen om gedwongen ontslagen te voorkomen. Ook een gespecificeerde opgave van de omvang in geld van het natuurlijk verloop en de andere ontslagen in de periode van zes maanden voorafgaand aan de ontslagdatum en per ontslagdatum ontbrak niet.

Niettemin vond het Participatiefonds de verstrekte informatie onvoldoende en vroeg aanvullende informatie aan het bestuur. Na deze verkregen te hebben werd het verzoek alsnog afgewezen op grond van het feit dat het verzoek onvoldoende was onderbouwd. Het bestuur diende een bezwaarschrift in dat ongegrond werd verklaard. Tegen dit besluit heeft het bestuur in 2002 beroep ingesteld bij de Raad van State.

De Raad van State oordeelde dat gebleken was dat het bestuur door middel van een staat van baten en lasten over het jaar 2000 en door een overzicht van vacatures en benoemingen in de periode juli 2000 tot en met februari 2001 inzicht had verschaft in haar formatie en in het natuurlijk verloop en de ontslagen in die periode. Ook had het bestuur gemotiveerd aangegeven dat het personeelslid alleen in het kader van een project tijdelijk werkzaam was en dat de functie en opleiding geen onderwijskundige achtergrond had waardoor zij niet elders binnen de organisatie kon worden geplaatst. Het Participatiefonds kon derhalve niet oordelen dat er onvoldoende informatie was verstrekt. Als de achtergrond en omstandigheden van de beëindiging ondanks deze informatie nog steeds niet duidelijk waren, dan had het op de weg van het Participatiefonds gelegen om naar specifieke nadere informatie te vragen. Door dit niet te doen en in plaats daarvan te concluderen dat het verzoek onvoldoende was onderbouwd, heeft het Participatiefonds het bestreden besluit in strijd met de artikelen 3:2 en 7:12 van de Algemene Wet Bestuursrecht "onvoldoende zorgvuldig voorbereid en onvoldoende deugdelijk gemotiveerd", aldus de Raad van State. Het beroep van de schoolbegeleidingsdienst werd gegrond verklaard en het besluit van het Participatiefonds werd vernietigd. ●

Sherida is jurist voor Dyade en werkt vanuit de vestiging Ede.

* Sinds 1 juli 2003 is de naam van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij gewijzigd in: Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit.